

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за начелника прве класе, среза моравског, округа нишког, Милорада Наумовића, начелника исте класе среза врачарског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 5. марта 1911. год., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Сретен Недић, начелник треће класе среза моравског, округа нишког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 5. марта 1911. год., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, а на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, решено је:

да се Д-р Милутину Јанковићу, лекару среза пољаничког уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 5. марта 1911. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, а на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, решено је:

да се Милану П. Пантелићу, секретару друге класе начелства округа смедеревског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 5. марта 1911. год., у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О УВРЕДИ И КЛЕВЕТИ

од

Др. Томе Живановића

(НАСТАВАК)

§ II. Схватање изјаве као изјаве омаловажавања од стране публике.

Није довољно за постојање увреде то, што би изјављивач схватао своју изјаву као изјаву омаловажавања, јер је, као што се видело, могуће да она и поред свега тога није увреда, кад се *објективно* посматра. С друге стране видело се је, да је могуће, да изјављивач не схвата своју изјаву као изјаву омаловажавања, па ипак да је она у ствари увреда, кад се *објективно* посматра. Тај објективан критеријум за испитивање, да ли је ова или она изјава омаловажавања, јесте схватање *публике јавног мњења* дакле¹⁾. Само се онда изјава извесног лица, управљена против другог лица, има сматрати као изјава омаловажавања од стране оног лица против овог другог, кад је јавно мњење сматра као такву. Као представник тог јавног мњења пак мора се сматрати *суд*.

У § 213 к. з. се изрично јавно мњење означава као критеријум. У њему се на име вели: „Ко речима или делом спрам другог таково што учини, што се *по општем мњењу* и по *наравима народа* као бешчешће и грдња, и у опште по стању лица, као увреда части појављује“. То важи наравно и за увреду путем штампе нанету.

Из горњег излази, да је без значаја за постојање увреде то, да ли онај, против којег је увреда управљена, осећа исту као увреду. Довољно је, да је изјава, објективно посматрана, омаловажавајућа. Према *v. Bar*-у је међутим потребно, да је оно лице осећа као увреду, пошто он схвата увреду као проузроковање душевног бола²⁾.

¹⁾ Уп. *v. Bar* 84 и ср.

²⁾ 85.

§ III. Одређеност лица, на које се односи изјава омаловажавања.

За постојање увреде није потребно, да је у изјави *именовано* лице, на које се она односи, као ни то, да је оно изјављивачу *лично* познато. Тако може се нанети увреда непознатом писцу једног новинарског чланка. Али ако ово није потребно, то не значи, да се може нанети увреда, у кривично-правном смислу ове речи, лицу, које се не може ни по чему одредити. Нужно је напротив, да је то једино *одређено* лице (*persona certa*) т. ј. лице, које се може према околностима познати, ако није именовано у изјави. О увреди не може према томе бити говора, кад се ово лице не може познати. Тако кад би А дошао у извесно место, и узвикнуо М. Н. је скитница, увреде нема, ако не може утврдити, ко је тај М. Н.

На основу реченог има се правити питање, да ли се појединац може увредити под *колективним* означањем, т. ј. изјавом, која је по форми управљена против већег броја, индивидуално неодређених лица или против једне колективне личности. Појединцу се на име може нанети увреда колективним означањем, ако се само може утврдити, да се изјава омаловажавања односи на једно *одређено* лице. Тако кад би А рекао у присуству једног официра, да су српски официри кукавице, или у присуству једног судије, да су судије у Србији несавесни људи, могло би бити увреде за присутног официра одн. судију, ако се само из конкретних околности може увидети, да се она изјава лично на њега односи. Ако пак ово није случај, онда се ниједан официр, ниједан судија не би могао објективно сматрати за увређеног, *јер је претпоставка*, да се увредљиве изјаве под колективним означањем чине *са изузетцима*, тако да сваки официр, сваки судија може за себе рећи, да је онаква изјава управљена против других, а не против њега¹⁾. Другчије би било само онда, кад

¹⁾ Уп. *v. Liszt* § 95 II, *Binding* 143, *Frank* § 184 б III, *Meyer-Allfeld* 424, *Liepmann* 349, *Olshausen* § 185, 10 б, *Kohler* 144, *Merkel* 290, *v. Bar* 196, — Немачки *Reichsgericht* узима противно општем мишљењу, да је сваки појединац увређен онда кад се не

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

би сам изјављивач изузео извесног одређеног официра или судију или више њих. Тада би се имало узети, да је сваки од неизузетих појединачно увређен, те би сваки могао подићи тужбу. Тако исто и онда, кад би изјављивач рекао, да су сви официри *без изузетка* кукавице, одн. да су све српске судије *без изузетка* не-савесне људи¹⁾.

Могуће је, да се изјава омаловажавања изрично односи на једно лице, али да се не може утврдити, које је то лице. Тако то би био случај, кад би А довикнуо извесној гомили људи да је један од њих магарац. Овде не би било увреде, јер недостаје један њен елемент. Слажући се с тиме, да се свако мора узети *de lege lata*, *Binding* ово критикује *de lege ferenda*. Право привилегише, вели он, увреду с намерним прећуткивањем лица на тужбу овлашћеног, која се може нанети како из кукавичлука, тако и из рафиниране пакости или из оба мотива, и зато, се ово правно стање, продужује *Binding*, с правом оштро кори особито од лица, којих се оваке увреде тичу. Овде постоји, вели он, увреда; да извршилац исте не би остао некажњен, треба да се истрага и суђење врше *по званичној дужности у тим случајевима, као и у опште онда, кад је изјава омаловажавања учињена под колективним означањем, а не зна се лице, на које се односи*²⁾. Ово тврђење *Binding*-ово је у противности с појмом кривичног дела увреде. Част постоји само у толико, у колико постоји личност, коме она припада. Она је дакле једно добро чисто личне природе. Према томе је немогуће тврдити, да је част повређена, и у исто време да се не зна личност, којој она припада, као што би то био случај у горе наведеним примерима, кад би се усвојило мишљење *Binding*-ово. Но ово не значи, да би онакав изјављивач омаловажавања остао увек некажњив, т. ј. да у оним случајевима не би никад било увреде. Раније се је на име видело, да пасивни субјект увреде може бити и *колективно* лице. Према томе ако би се изјава омаловажавања под колективним означањем односила по форми на такво једно лице, а не би се могао одредити појединац, против којег је она у ствари управљена, изјављивач би био кажњен за увреду нанету оном колективном лицу. Тако војска би била пасивни субјект увреде, ако би А казао у једном новинарском чланку да су српски официри кукавице, а не би могло утврдити, да се ова изјава односи на једног или

може одредити лице, на које се оно односи, под условом, да се по закону за њих подиже тужба од стране једног лица или надлежства као заступника њиховог. Аргументација је очигледно погрешна. Питање, да ли постоји увреда, је независно од тога, ко подиже тужбу.

¹⁾ Према *v. Bar*-у овде не би било увреде за појединце. Противно схватање било би, вели (197 пр. 166), чисто формалистичко, и противречило би стварном дејству изјаве, које се састоји у томе, што се овим додатком апсолутно невероватним, дискредитује и смешним чини цело тврђење. Али ово је без значаја за постојање увреде. Она постоји, чим има изјаве омаловажавања против једног одређеног лица, и ако је ова изјава смешна и тврђење у њој садржало невероватно.

²⁾ 143.

више одређених официра. Према чл. 29. зак. о штампи тужба би се имала подићи од Министарства Војног.

§ IV. Сазнање изјаве омаловажавања.

Да би било увреде, видело се је, да је поред осталог потребно и то, да је изјава омаловажавања *некоме непосредно дошла до знања*. На име потребно је, ако је изјава усмена, да ју је неко чуо, ако је симболичка, или „делом“ учињена да ју је неко видео, ако је писмена да ју је неко прочитао. Не би према томе било увреде, ако би н. пр. усмена изјава била учињена на неком страном језику, који нико од присутних није разумео или ако би А, у свом кабинету усамљен, изговорио какав омаловажавајући израз против Б (монолог). Према неким не би било увреде чак ни онда, кад би А у свом *породичном кругу* учинио омаловажавајућу изјаву против Б¹⁾, а према неким чак ни онда, кад би А учинио омаловажавајућу изјаву против лица Б у присуству лица, с којима је у тако блиском односу да се изјава може сматрати као монолог²⁾. По за овако сужавање заштите части од увреде нема никаквих разлога. Тврђење, да се изјаве у питању имају сматрати као монолог, неоправдано је, јер за постојање увреде је равнодушно то, да ли ће лице, коме је изјава омаловажавања непосредно дошла до знања, исту другима саопштити или не, а у осталом нема никакве гаранције, да је чланови породице одн. блиска лица то неће учинити.

Као што се из реченог види, за постојање увреде није потребно, да је изјава омаловажавања дошла до знања онеме, против кога је она управљена. Она је свршена у тренутку, кад је изјава омаловажавања дошла непосредно до знања ма коме лицу. Тако ако је изјава у питању учињена на једној отвореној дописној карти, увреда би постојала већ онда, кад би разносач карту прочитао; ако је пак учињена у једном телеграму, рукопису или у телефонском разговору, увреда би била свршена, већ онда, кад је телеграфски или телефонски чиновник одн. слагач сазнао изјаву омаловажавања³⁾. Ако је изјава омаловажавања управљена против публике, онда је увреда свршена, чим је изјава дошла до знања ма коме лицу из публике⁴⁾.

Према *Kohler*-у међутим потребно је, да је изјава омаловажавања дошла до знања самом онеме, против којег је она управљена⁵⁾. Тек онда, вели он, постоји увреда. Ово мишљење је погрешно зато, што се оно заснива на примени у Кривичном Праву *приватно-правног* начела, да једна изјава има правну важност тек онда, кад је апцептирана од лица, на које је управљена.

Увреда постоји, и ако би изјава омаловажавања била саопштена неком *по-*

*верљиво*⁴⁾. Тако увреде би било, кад би А рекао лицу Б, да је В једна животиња, с напоменом, да то ником не саопштава.

§ 7. Увреда нечињењем (пропуштањем да се укаже уважавање).

Пошто правна дужност на указивање уважавања не постоји, веде неки, то се пропуштање указивања уважавања не може сматрати као увреда⁵⁾. Овако решење питања о увреди нечињењем неосновано је. Увреда је, на име као што се је видело, пре свега изјава омаловажавања а не неуказивање уважавања. Према томе ако оваке изјаве нема, пропуштање указивања уважавања неће бити увреда, и ако би постојала правна дужност на указивање истог. Питање о увреди нечињењем је дакле независно од тога, да ли постоји правна дужност на указивање поштовања⁶⁾.

Из горњег излази, да се увреда може нанети и пропуштањем указивања уважавања, *ако се тиме изјављује неомаловажавање*. Кад се пак пропуштањем указивања уважавања изјављује омаловажавање, фактичко је питање. Може се у опште сматрати као правно само то, да се пропуштање *високопоштовања* не може никад сматрати као изјава омаловажавања. Тако н. пр. неприсуствовање на извесној свечаности, приређеној у част неке личности, или у бакљаци у част извесног лица. *Lierman* наводи као пример пропуштања високопоштовања пропуштање целивања руке даме из кругова, где се исто очекује (обичај, који он узгред означава као „*barbarische Begrüßungsform*“¹⁾). У свима таквим случајевима, вели *Lierman*, прекор пада само на онога, који пропушта високопоштовање. Да би међутим било увреде, потребно је, вели, не само да пропуштање представља њега као невоспитана човека, „већ и да у исто време може мрља пасти на адресата пропуштања“. Као случајеви где се пропуштањем указивања поштовања изјављује омаловажавања могли би се навести неотпоздрављање и непоздрављање између лица подједнаког социјалног положаја или од стране лица нижег социјалног положаја, нетражење опроштаја (пардона) при каквом непажњом учињеном додиру. Овде се, како умесно примећује *Lierman*, с неким поступа као с нецентлменом на објективно приметан начин. Али и ако би се у оваким случајевима могло узети, да постоји увреда, кад је изјављено омаловажавање, врло се често казна неће моћи применити, јер се лице у питању може с успехом позивати на кратковидост, замишљеност, рђаво памћење физиономија, те тако не би било кривца²⁾.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

¹⁾ Тако *Kohler* 19.

²⁾ *Amann* у *Badische Annalen* 38 40.

³⁾ Уп. *v. Liszt* § 95 III, *Lierman* 329, *Binding* 1 145, *Frank* § 185 I, *Olshausen* § 185, 14, *Meyer-Allfeld* 431.

⁴⁾ Уп. *Olshausen* § 185, 14.

⁵⁾ 21.

¹⁾ Уп. *Lierman* 329.

²⁾ Тако *Schütze* 354, *v. Liszt* § 95 III, *Olshausen* § 185, 8.

³⁾ Уп. *Lierman* 272.

⁴⁾ 277.

⁵⁾ Уп. *Lierman* 273.

ГРАНИЧНЕ МЕЂЕ УМИШЉАЈА И НЕХАТА

(НАСТАВАК)

У комплексу престава које опредељују акцију воље, које су мотиви за њезин постанак, могу се по интензивности свога утицаја на одлуку, разликовати три врсте: престава које директно изазивају одлуку, престава које потпомажу одлуку и престава које не спречавају одлуку.

Има последица које су битне за одлуку воље. Кад не бисмо били уверени да ће баш те последице бити резултат наше радње, ми не бисмо ни делали. Оне су наш непосредни циљ, престава њихова је била *главни мотив* за постанак воље. Да није ње било воља се не би формирала.

Има, пак, последица чије очекивање припомаже да се ми одлучимо на делање, одобривољава нас на радњу. Али непосредно њих ради ми не бисмо делали. Отуда престава таквих последица потпомажу креацију воље, али би се она могла створити и тада кад таквих престава у свести не би било. Пошто такве престава ипак доприносе постанку воље, називају се оне *позитивни мотори*. На пример: полазак на пут ради проналаска севернога пола, при чему се још може упознати живот нецивилизованог света, или уживати у вечитој поларној светлости. Оно што је изазвало одлуку воље, јесте проналазак пола, али упознавање живота Ескимима, или уживање у поларној светлости помагало је само одлуку воље. Ради Ескимима и ради поларне светлости само, ми се не би смо одлучивали на опасну експедицију. Отуда је проналазак пола главни мотив, а ови други споредни циљеви позитивни мотори за постанак воље.

Међу ауторима је општа сагласност, да ове две групе престава улазе у садржину воље. Разлика у мишљењу наступа код треће групе: престава, које не спречавају одлуку воље.

Има последица које су нам равнодушне или које су нам немиле, т. ј. њихово остварење нема ни позитивнога ни негативнога дејства на наше осећање, или оно има само негативнога дејства. Престава таквих последица саме за себе никад не би биле у стању да изазову једну нашу вољну акцију, пошто ми за њихово остварење нисмо нимало заинтересовани. Не осећамо никакве потребе за њима, те отуда нема силе која би пометила инерцију као природно стање и целокупнога људскога живота. Али, ако су такве равнодушне или нежељене последице везане за жељене, хотене, ако се без једних по нашем сватању не може доћи до других; или, ако су престава нежељених последица у свести у неразводнојноме комплексу са преставама које саме собом изазивају одлуку воље, онда на постанак воље дела тај комплекс као *целина* а не оделито поједини његови саставци. Како су у моторном комплексу и престава равнодушних или нежељених последица то онда и оне *могу* чинити садржину воље.

За последице чије су престава изазвале одлуку воље, те оне чине садржину воље, велимо да су хотење, да се *хоће*. Ова се терминологија са свим слаже са појимањем у практичкоме животу. Лист пак има донекле права кад тврди да је то насиље према обичноме смислу речи кад се каже да се „*хоће*“ и оне последице које ми не би смо желели произвести. Оне се саме за себе *неће*, али се *узгред*, уз друге *хоће*. Логика је приморала да се за два различита појма створе и две речи: за главне мотиве и позитивне моторе воље: хотење (Wollen), за неспречавајуће престава: сахотење (Mitwollen).⁹⁾ Ову је терминологију усвојио и Хипел, који је мисао Листову врло оштро напао (Grenze 95.).

Ради практичних конзеквенеца морају се ближе упознати све ове форме хотења. Али воља као појам јесте једна филозофска апстракција. Ми смо вољом назвали резултат многобројних стварних чињеница у њихову међусобном деловању. Стварно је то, да ми имамо њихову конституцију, чија се хармонија (названа задовољством) одржава постојаним нашим додиром са спољашњим светом, из кога ми добијамо оно што нам је за хармоничан живот нужно. Извесни факти у спољашњем свету јављају се као наше потребе. Ти су факти жељени. Други факти не тангирају хармонију нашега живота и они су нам равнодушни, а трећи ту хармонију ремете и они су нам нежељени. Факти спољнога света су такође реална чињеница. До тачних закључака можемо доћи разматрањем међусобнога дејства те две реалне чињенице: хармоничнога живота и факата у спољном свету. Из њих ће се увек резултирати наша воља. Воља управо и није ништа друго него момент конгруенције ове две реалне чињенице.

I. Жељене последице радње.

Престава оних последица чије се остварење жели, чијем остварењу ми тежимо, које су циљ нашега делања, за цело су најактивније утицале на формирање наше воље. Позитивно се *хоће* све оне последице којима смо *тежили* при раду и чије смо поверење *желели* у моменту предузимања радње. Кад смо год остварили једну такву последицу, ми смо је безусловно остварили *умишљено*.

Као карактеристична црта за умишљај, овде је одважности онај интимни каузални однос између воље и последице. Без важности је са колико смо ми извесности очекивали наступање последице¹⁰⁾. Ми смо могли сматрати за сигурно да ће последица наступити. Било

⁹⁾ Ја не могу у нашем језику да нађем згодан израз за ову мисао. Оно што се директно *хоће*, Немци изражавају са *wollen*, а оно што се тек посредно, у комплексу других последица, *узгред*, са њима, али самостално не, *хоће*, изражавају са *mitwollen*.

¹⁰⁾ Да се ово не би рђаво разумело, нужно је да одмах приметимо, да се о кривичном делу може говорити само тада, ако је остварење воље било у једној радњи, која је створила бар опасност за повреду правнога добра. Нема ли тога, виновникова је воља кривичноправно индиферентна.

то наше држање тачно или нетачно, ипак је оно карактеристично за т. зв. *dolus directus*. Али ми смо могли држати наступање последице и само за могућно или вероватно, па чак и више невероватно. У такме случају не може се одрећи могућност постојања воље. Људи могу штети, желети и старати се да постигну и оно што им изгледа невероватно. И баш у колико је невероватније наступање жељење последице, у толико је већа енергија воље да се она постигне. За остварење последице за коју смо сигурни да ће наступити, никад не вршимо толики напон интелектуалне и физичке снаге, колико за остварење последице у чије наступање нисмо сигурни. Може се, дакле, штети она жељена последица *чије се наступање држи само за могуће*.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Живко Топаловић.

КРИМИНАЛИТЕТ У СРБИЈИ

(1905—1909 год.)

(НАСТАВАК)

Већи број крађа у Београду има се приписати свакојаким елементима који се у њега, као престоницу, стичу из иностранства и унутрашњости. Остале престонице у овом погледу, као и у погледу целокупног криминалитета у опште, стоје још горе, и ако имају многобројнију и боље организовану полицију. Користимо и ову прилику да изјавимо, да је већ крајње време да се донесе нов закон о организацији Управе града Београда, јер она још и данас дејствује по „устројењу“ од 11. јула 1860. год.

* * *

4. Изјавили смо, у почетку овог рада, да ми у погледу општег криминалитета не стојимо тако рђаво као што се верује, већ да су то свега 10 до 12 срезова који са својим ненормалним локалним криминалитетом погоршавају знатно цифру општег криминалитета, и у овом погледу целу земљу представљају много горе него што је у истини. Ево нас да ово и докажемо:

У току анализасања података о најтежим кривичним делима, која су извршена у Србији за последњих 5 година, видели смо, да у погледу њиховог извршења најгоре стоје ови срезови:

1. *косанички* (убиства, пок. убиства, опасне крађе);
2. *јабланички* (убиства, пок. убиства);
3. *хомољски* (убиства, пок. убиства, разбојништва, опасне крађе);
4. *деспотовачки* (убиства, пок. убиства, разбојништва, опасне крађе);
5. *звизки* (убиства, детоубиства, пок. убиства, разбојништва, опасне крађе);
6. *рамски* (убиства, пок. убиства, разбојништва, опасне крађе);
7. *љубићки* (убиства, пок. убиства, разбојништва);

8. моравички (убиства, детоубиства, пок. убиства, опасне крађе);
 9. поречки (разбојништва, опасне крађе);
 10. ресавски (убиства, опасне крађе);
 11. качерски (убиства, разбојништва); и
 12. трстенички (паљевине, злонам. поништаји).

За петогодишњу периоду, о којој је реч, извршено је у целој земљи 4800 убистава, пок. убистава и разбојништва, од кога броја на ових 12 срезова долази 1200, а на осталих 69 срезова 3600. Према овоме, само на ових 12 срезова долази $\frac{1}{4}$ ових дела, и ако они представљају тек $\frac{1}{7}$ срезова. На овој једној седмини земље извршује се, дакле, цела једна четвртина најтежих и најопаснијих кривичних дела, а то је двалут више сразмерно осталим седминама.

Ова огромна разлика у погледу криминалитета између ових 12 срезова с једне, и осталих 69 с друге стране, још је уочљивија кад се посматра однос између броја становника и броја извршених кривичних дела и код једних и код других.

Док се у 69 срезова извршује за целу периоду од 5 година:

једно убиство	на 1320 становника
један пок. убиства	» 1560 »
једно разбојништво	» 5000 »

дотле у означених 12 срезова имамо:

једно убиство	на 537 становника
један пок. убиства	» 805 »
једно разбојништво	» 1736 »

* * *

5. Поменули смо још, да се за наш криминалитет може слободно рећи, да је пре специјални, локални него професионални. Ово нарочито важи за најтежа кривична дела — убиства — која се, као што смо видели, највише извршују у свађама, којима, опет, главни повод ваља тражити у самом темпераменту нашег народа. Да би се, дакле, убиства у свађама svela на што мању меру, треба спречавати и отклањати све оно, што на овај темперамент може рђаво утицати, што га може дражити и изазивати. Један велики број убистава извршује се у свађама због распри око имања, дакле због непрецизираних граничних међа, а овога, на сваки начин, не би било — бар не у оволикој мери — кад би ми имали уређени катастар. Убиства и остали злочини, извршени у пијанству — којих је знатан број — несумњиво би били сведени на минимум кад би код нас била ограничена употреба алкохола, и кад би се пијанство на јавним местима строго кажњавало, као што је то у већини напредних држава. Исто тако несумњиво је, да би и ограничење у продаји и ношењу оружја — које већ одавно постоји у многим државама — онемогућило велики број злочина из афекта.

Специјално обележје нашег криминалитета још се више истиче код покушаја убистава, који се врло ретко врше из користољубља, већ поглавито у свађи и освети. Освета је, такође, скоро искључиви мотив свима паљевинама и злонамерним поништајима туђих ствари, а страх

од поруге и срама, као што смо видели, мотив је детоубиствима. Према овоме, остају свега две врсте најтежих кривичних дела: разбојништва и крађе, која се врше из користољубља, и чији су извршиоци махом професионални злочинци и повратници. Из њихових редова почињу, у највише случајева, и убице из користољубља.

Из доста велике групе професионалних крадљиваца издвајају се нарочито коцкари, у којима је оличен потпун тип правих професионалних преступника.

* * *

6. Опште је мишљење, и у јавности и код полицијских чиновника, да је за сузбијање криминалитета неопходно потребна пољска полиција, и да у њој управо лежи једини спас. Разуме се већ да је ово претерано, јер се криминалитет не сузбија само акцијом власти, већ и многим другим средствима и установама, од којих су најважније: *поправка криминалног подмлатка и лечење поврага*. Али, и ако акција власти не може излечити друштво од криминалитета, она га може ограничити и, тако рећи, свести на најмању меру. Посматрана са овог гледишта, пољска полиција, добро организована и постепено у живот увођена, била би несумњиво корисна кад противу ње не би стојало ово:

а) што би била врло скупа (по првобитном пројекту данашњег закона о општинама она је стајала око 3,000,000 динара);

б) што би била врло непопуларна, јер су у народу још свеже успомене о старим „сејменима“, и

в) што би могла бити опасна, с обзиром на изопачене појмове већине општинских часника о партијској борби и партијским интересима.

Јасно је, да према оваквом стању ствари, не може бити ни говора, бар за данас, о пољској полицији као о некој новој организацији, и онда остаје да се потражи какав нов пут и начин за заштиту јавне безбедности. Овај пак пут и начин постоји и њиме се, по нашем мишљењу, може постићи скоро онолико исто колико и са пољском полицијом, а са куд и камо мање жртава и без икакве опасности. Мислимо на данашњи *Закон о Јавној Безбедности*, односно на његов чл. 6., који даје право Влади да неограничено увећава окружну жандармерију у местима, у којима се „јави хајдучија или учестају друга злочина дела“. Од овог законског овлашћења чињена је и до сада употреба, али само на случај појављене хајдучије, и увек за краће време. Ништа, међутим, не стоји на путу, са гледишта овог законског прописа, да се окружна жандармерија увећава и због других кривичних дела (а не само због хајдучије), и да се „учесталост“ ових дела у свако доба констатује у оним местима, која се у погледу криминалитета издвајају од осталих. Другим речима: ништа данас не би сметало Влади да увећа окружну жандармерију за срезове: *десиотовачки, косанички, моравички, љубићки, хомољски, звишки, качерски, по-*

речки итд. пошто су ови срезови, као што смо видели, најгори у погледу криминалитета. У место да се чека, да се у овим местима појави хајдучија, или да још више учестају кривична дела, треба похитати и то спречити на овај начин. Ако се овако буде радило постепено и стално за дуже време, и ако се једном буде престало са помиловањем *окорелих зликоваца и разбојника*, несумњиво је да ће бити успеха.

(СВРШИЊЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

Једно вече кад моја мати беше сама код куће, дође један, кога је био послао Поајан, да јој јави да сам у некој пијанци са девојкама тукао људе, да сам хтео поразбијати све у кући и да сам већ направио штету за 100 динара, коју сад треба платити. У том моменту моја је мати седела у наслоњачи и плела, а кад ово чу, чарапа јој испале из руку, и она скочивши нагло потрча као ван себе на место које јој је означено на једном од крајева вароши. Ми се пожурило да искористимо њено одсуство. Кључ који сам ја још увече био сакрио послужи нам да уђемо у дућан. Чекмеце беше затворено и био сам готово с тога задовољан и у глави ми сину љубав материна, не да ми обећа опроштај, него да ми изазове кајање, и хтео сам да се вратим, али ме Поајан задржа. Његова безгранична речитост натера ме да црвеним од онога што он називаше мојом слабошћу, и кад ми он додаде једно гвожђе, које је био понео, ја га шчепав готово са одушевљењем и разбих чекмеце. У њему нађосмо без мало 2000 динара, поделимо их и по сата доцније путовао сам сам за Лиљ.

У узбуђењу испрва сам ишао тако брзо да сам до Лана већ био изнурен и ту стадох. Ту наиђоше нека кола која погодим да ме повезу и тако после три сата стигнем у главни град француске Фландрије, а одатле продужим пут за Дикерк желећи да се што више удаљим и да утекнем потери.

Имао сам намеру да видим Нови Свет, али судбина ми поквари план. Како пристаниште у Дикерку беше пусто, упутим се у Кале да се одмах укрцам, али ту су ми тражили више него што сам ја имао. Мислио сам да ће у Остенди због конкуренције подвоз бити јевтинији и за то одем тамо, али ни тамо капетан не беше љубазнији. Силом прилика био сам дошао у онај положај, где се оберучке прихваћа прво што дође на памет, и, не знам зашто, тек сам очекивао да ће ме неко на лађу примити бесплатно или бар да учини знатан попуст због мог доброброг изгледа, на име користи коју увек обећава млад човек. Док сам се удубљен у ове мисли шетао приђе ми један човек,

по чијем ми љубазном приступу изгледаше као да ће се моја нада испунити. Прве речи биле су питања. Он је сазнао да сам ја странац, а ја да је он бродарски посредник, и кад му испричах циљ мога бављења у Остенди он ми понуди своје услуге.

„Ваш изглед ми се допада, рече ми он, ја волим отворене људе. Има у вашим цртама неке слободе и веселости што ја ценим. Пазите, ја ћу вам то доказати, израдићу вам путовање скоро цабе“. Ја му се захвалих. — „Не, пријатељу, не треба захвалности! Кад ваша ствар буде свршена, нека вам је у добри час! А то ће бити, ја се надам, ускоро, само ако овде чекате досадиће вам се. Ако хоћете да пођете са мном ми ћемо вечерати заједно код честитих људи који су луди за Французима. Посредник ме је позвао са толико љубазности да би било непристојно да ме моли и ја пристадох. Одведе ме у једну кућу где нас неке врло љубазне жене примише са оним старинским гостопримством које се не ограничи само на гозби. Око поноћи вероватно, ја кажем вероватно, јер нисмо рачунали сате, глава ми беше тешка, ноге ме нису држале, а око мене се све окреташе и тако ми се све мутило да нисам ни приметио кад су ме свукли. Од свега знам, а то је сигурно, да сам заспао, јер кад сам се разбудило обузе ме језа... Место тешких зелених завеса које сам сањао, моје буновне очи виделе су неку јаворову шуму и чуо сам ларму која се обично чује у морским пристаништима. Кад сам покушао да се исправим, да седнем, моја рука се наслони на гомилу ужарије на којој сам лежао. Сањам ли ја сад или сам сањао синоћ? Питао сам се. Стадох се питати и кад сам устао било ми је јасно да не сањам, и, што је још горе, да нисам од оних бића којима срећа долази и кад они спавају. Био сам пола го и сем два талира и једног стопарца што их нађох у џепу од панталона нисам имао више ни паре.

Тад ми тек поста јасно; слушајући посредника моја је ствар била врло брзо свршена. Био сам ван себе од љутине, али коме да се жалим, не бих могао означити ни место где су ме опљачкали. Вратим се у хотел, где сам имао још неке прње, и поправим тоалету. Нисам имао потребе да хотелијеру причам за свој „провод“, јер он чим ме спази још из далека повика: „А, ево, још једног! Па ви сте прошли јевтино, ви се враћате читав, а то је срећа како сте могли проћи. Сад бар знате да нису сви гусари на мору ни све ајкуле у њему. Мислим да вам није остала ни крајцара“. Кад ово рече ја гордо извадим два талира да му их покажем. „То ће бити таман да платите трошак“, прихвати он. Одмах ми показа рачун, платим га и пођем, али нисам отишао из вароши.

Мој пут за Америку беше одложен ad calendas graecas; стари Свет је моја судбина. Али будућност ме онеспокојаваше, нарочито што нисам имао никакав извор за садашњост. Код оца ми никада бар хлебац није недостајао. Жалио сам за нашим огњиштем које ме је грејало

исто онако као и друге. У овој тузи прелиставао сам у памети све оне моралне поуке које су сведене у: „што ниси рад себи не чини другоме“, „учини добро не кај се, учини зло надај се.“ Први пут сам, из личног искуства, увидео колико истине лежи у овим пророчким изрекама које су сигурније у погађању него предсказивања Мишела Нострадамуса.) Почео сам се кајати, срчаунао сам последнице мога *бегства* и тешких прилика, али је то све било тренутно; није ми било суђено да пођем правим путем.

У мрнарство беше ми отворен пут и решим се да се упишем, па макар за једанаест динара месечно по тридесет пута на дан ломио врат по оним ужестима на катарки. Био сам готов да се упишем као шегрт кад чух да јекну труба. То није била коњица, него лакрдијаш и његов газда, који пред једном бараком лепљаху објаве о менаџерији и позиваху публику да присуствује њиховим великим представама. Приђем да видим и док доста скупљенога света изјављиваше своје задовољство смејући се, мени дође мисао да би сопственик менаџерије могао наћи и мени неки посао. Лакрдијаш ми изгледаше добар младић, па сам мислио да њега придобијем за про. ектора, и како сам знао да се услуга услугом враћа, ја кад он сиђе са мердивена да каже последње „дођи свете“ знајући да је жедан жртвујем последњи стопарац и понудим га да попијемо један литар клековаче. Лакрдијаш дирнут овом пажњом обећа одмах да се заузме за мене и пошто пописмо литар он ме представи директору. То беше, „славни“ Кот Комус, који се сам називаше „први светски физичар“ и да би лакше пролазио он се беше уор- тачио са Гарнијем, „природњаком“, славним учитељем генерала Жакота. Њих двојица беху саставили једну трупу акробата. Комус ме пита шта знам да радим. Ништа, одговорим ја. — У том случају, вели он, учинемо те, а ти немаш рђав изглед, видећемо да ли имаш способности и тада ћу те погодити за две године. Првих шест месеци ранићемо те и одевати добро, а после имаћеш шестину од бакшиша, а после годину дана ако будеш паметан даћу ти плату као и другима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине шестигабарске, актом својим Бр. 420, пита:

„Ова општина била је до сада у саставу школске општине јаловик-изворске. За време заједнице купљена је једна зграда у селу Јалов-Извору исте општине, од тврдог материјала, која је примљена за сталну школу. За ову зграду платили су извесну суму и грађани ове општине.

Због удаљености од општ. јаловик-изворске, ова општина одваја се сада од

4) Славни астроном и лекар француски

школске општ. јалов.-изворске и образује нову школску општину за себе.

У чл. 18. закона о народним школама стоји: „Ако би се из једне школске општине издвојила нова школска општина, онда ова има право на накнаду у новцу или материјалу по међусобном споразуму или по решењу окруж. школског одбора противу чијег решења нема места жалби“.

Поводом овог потребно је суду следеће обавештење:

1., које се ствари разумевају „у материјалу“, јер ова реч по мишљењу овог суда може бити материјал за грађење школске зграде, а не само покретност; као клупе, астали, столице итд.

2., има ли ова школска општ. права на накнаду за купљену зграду или не? и

3., има ли право на тражење капитала, који би се затекао у школској каси?

Ако би од овога штогод припадало овој школској општини, па јој се не би дало добровољним путем, ко треба повести спор противу досадање школе — да ли школски одбор или општински суд, или општ. пуномоћник?“

— На ово питање одговарамо:

Пошто је та општина поднела сразмеран терет у куповини школе јаловик-изворске, па и доцније помагала одржавање ове за све време заједнице, она има права, по чл. 18. закона о народним школама, на одговарајућу накнаду у новцу или материјалу за подизање нове школе, као: циглама, гредама, даскама, гвожђарији итд.

Исто тако, она има право и на одговарајући део готовине, која је прибављена од времена заједнице.

Ако се до ове поделе не би дошло међусобним споразумом, онда би то питање имао да реши, на представку школског одбора шестигабарског, окружни школски одбор, чија је одлука обавезна за обе школске општине.

II.

Суд општине моравачке, актом својим Бр. 293, пита:

„Моли се уредништво за следеће обавештење:

По чл. 23. зак. о општинама, на дан 21. септембра сваке године, општ. суд. шаље надлежном првостеп. суду, на потврду, састављен азбучни гласачки списак у два оригинална примерака.

Ово законско наређење потпуно је јасно, и њиме се ограничава само то: кад је општ. суд дужан азбуч. гласач. списак суду послати. А кад ће првост. суд тај списак примити није условљено ништа, јер то наравно зависи од саобраћаја пошта. Тако исто не ограничава се ни то: да овај списак истог дана мора суду приспети и предат бити. Али и поред оваквог законског наређења и поступка општ. суда по истоме, ипак првостеп. суд оптужује општ. часнике кривично, што овај списак није првостеп. суду на време — 21. септембра — предат. Настаје питање:

1. Је ли оп. суд и по чему дужан на дан 21. септ. сваке год. азбуч. гласач

списак предати, или само послати првостепеном суду;

2. Да ли је оп. суд одговоран, што је списак првостеп. суду после 21. септ. приспео или не, — кад све општине не могу бити у месту првостеп. суда, и

3. Сме ли оп. суд списак раније послати, и је ли дужан удесити, да исти првост. суду баш означеног дана приспео буде, и како треба да ту пошиљку врши: да ли као и сва остала званична акта, или са свим на некакав други начин?«

— На ова питања одговарамо:

По члану 21. г. закона о општинама, општински судови могу бити готови са азбучним гласачким списком и пре 20. септембра; али ако они то не стигну да учине, или нађу разлога да то у опште не учине, они га не морају закључивати пре 20. септембра.

На дан 21. септембра, морају *предати пошти* закључен списак за првостепени суд, јер се ни чланом 21. в. ни којим другим не условљава други начин пошиљаја, нити се он може претпостављати, нарочито код оних општина, које су од првостепених судова толико удаљене, да је апсолутна немогућност, да се за дан дође до судског места.

Према овоме ако се извиђајем утврди: да је пошта примила писмо са списком на дан 21. септембра, не може бити ни одговорности до општинских часника.

III

Суд општине горњо-трешњевачке, актом својим Бр. 128, пита:

»Пресудом овога суда од 3. октобра пр. године Бр. 823, осуђено је једно лице на 30 дана затвора за дело из § 339 и 375 а кр. закона, и казна затвора замењена му је новчаном.

Осуђено лице стално живи у Босути среза качерског, а кривицу је учинило пролазећи кроз ову општину.

Како ово лице није имало готових пара да плати новчану казну, то је пресуда послата начелнику среза јасеничког са молбом, да је он пошаље начелнику среза качерског на извршење.

Начелник среза качерског врати је исту са изјавом, да он ни по ком закону није дужан и надлежан да извршује пресуде општинских судова, него да је то надлежан општински суд, који је пресуду и изрекао.

Како, међутим, као што је напред речено, осуђени не живи у овој општини, нити овде има какве имовине, то овај суд нема могућности да сам своју пресуду изврши.

Моли се уредништво за обавештење:

Ко је надлежан да ову пресуду изврши и шта треба суд да уради да она не застари?«

— На ово питање одговарамо:

По члану 94. тачке 3. закона о општинама, општински судови сами извршују своје кривичне пресуде, наравно, кад је реч о њиховим грађанима који ту живе, или кад осуђени имају имовину у тој општини.

У случајевима, као што је овај, где је осуђени чак из другог среза, докле не допире власт општинског суда, који је пресуду изрекао, и кад осуђени нема никаквог имања у општини, где је пресуда изречена, пресуду мора да изврши она полицијска власт, било непосредно било преко дотичног општинског суда, у чијем срезу живи осуђени.

То одговара и духу § 286. кр. суд. поступка, а то налажу и обзира нужности и јавни интерес, да се изврши једна извршна пресуда.

Нека општински суд поново пошаље, преко своје средске власти пресуду на извршење, а начелник среза качерског ако налази да није надлежан за њено извршење нека изазове сукоб у смислу чл. 144. тачке 7. Устава земаљског.

IV

Суд општине плочке у срезу жупском, актом својим Бр. 1137, пита:

»Суд овај, актом својим № 1137, од 23. августа пр. године, молио је то уредништво за објашњење: има ли кривице кад председник и кметови општ. суда казне некога по чл. 109. и 110. закона о општинама, а нису га предходно писмено саслушали но усмено, и то је назначено у пресуди, и коси ли се овакав поступак са чл. 11. Устава земаљског? па му још није дат одговор.

Моли се уредништво да што скорије по овоме даде објашњење.«

— На ово питање одговарамо:

Уставом од 5. јуна 1903. године, који у своме члану 11. поставља правило, да нико не може бити осуђен, докле не буде *надлежно саслушан* или законим начином позван да се брани, уведен је у живот закон о општинама од истога дана, који у својим члановима 109. и 110. дозвољава, да кметови и председници могу изрицати извесне казне над непослушницима, и да су њихове пресуде одмах извршне.

С обзиром на прилике, у којима се налазе председници и кметови кад изричу казне у смислу чл. 109. и 110. закона о општинама, не може се тражити, да они воде формалне извиђаје, какви се траже полицијском уредбом и кривичним судским поступком.

То се не може велити, тражити од њих, јер они ове казне махом изричу ван општинске суднице, много пута и ноћу, н. пр. приликом гашења пожара, у пољу приликом разних извиђаја, кулука и томе слично, те је физичка немогућност да се непослушни писмено саслушавају и пресуде доносе, него је довољно кад се *усмено позову од стране кметова или председника да се бране за непослушност*, па се они, по оцени ових, не могаду одбрани.

Овакав поступак задовољавао би чак и наређења чл. 11. Устава, јер се и тамо само тражи да се некоме пружи могућност одбране а не вели се на који ће начин она бити.

Ако би се хтело рећи, да је то регулисано полицијском уредбом и кривичним судским поступком, онда се на тај

приговор пружа тај одговор, да је законодавац овим специјалним законом пружи ова права кметовима и председницима и поред овакве уставне одредбе, и да је овакав закон обвезан и за власти и за све остале, све и да би био у супротности са самим Уставом.

Према томе могло би се истаћи питање: да ли закон одговара одредбама уставним, али се никако не би могла оспорити његова важност, кад му не оскудевају услови из чл. 35. Устава, пошто су вршеном ревизијом закона о општинама од 1903. и 1905. па и оном од 24. децембра 1909. године ипак задржате одредбе из чл. 109. и 110. истога закона.

Из ових разлога погрешно је поступање оних првостепених судова, који у опште улазе у оцену ових пресуда кметовских и председничких, по жалбама осуђених, па их чак и ниште, јер они на то немају права, пошто су ове осуде извршене и против истих нема места жалби.

Наравно, да се судска надлежност не искључује у случајевима чл. 28. Устава, кад се подигне тужба против поменутих часника, ако они нису пружили могућност дотичнима да се *усмено бране*, или су учинили какву другу повреду права појединаца својим незаконитим радом.

Кад је, дакле, закон о општинама донесен суделовањем оба законодавна фактора (чл. 35. Устава), онда је он по чл. 117. Устава обвезан и за судове и они га морају вршити онако, како он гласи, све дотле, докле се не би укинуо на начин, који одређује чл. 116. истог Устава.

Наређење чл. 9. Устава, нема ничега заједничког са случајевима из чл. 109. и 110. јер оно говори о *аритвору* а овде је у питању *осуда*.

Према овоме, кад год има оправданих разлога, кметови и председници могу изрицати усмене осуде по чл. 109. и 110. поменутога закона, пошто кривца позову *усмено да се брани*, па нађу да он свој поступак није могао оправдати, а осуда је међутим, неопходно потребна ради реда, безбедности или одржања угледа власти.

За овакав законити рад они неће одговарати.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Општински суд дужан је да сазове општински или засебан збор за раздвајање или спајање општина или села, по изјављеном захтеву дотичних грађана, у року од 10 дана, а ако он то не би учинио у овом року, онда ово мора учинити у року од пет дана од протеклог рока општински одбор.

Збор сељана села Г... на дан 9. децембра 1910. године донео је одлуку, да се село Г.... одвоји од општине д.... у циљу образовања нове општине под именом „општина г.....“.

Противу ове одлуке збора изјавили су жалбу надзорној власти Милан К. и Петар Р., из Г....., наводећи да не одговара закону:

1., што је противно чл. 34. тач. 4. закона о општинама овај збор сазвао општински одбор, а не општински суд;

2., што у смислу чл. 37. закона о општинама од дана сазива збора до дана збора није протекао законски рок, већ само седам дана;

3., што бирачки одбор није изабрао зборског деловођу из реда општинских службеника; и

4., што се из записника не види шта је збор одлучио.

Надзорна власт наша је, да је ова одлука противна закону из ових разлога:

По чл. 8. и 34. закона о општинама за овај специјалан случај надлежан је био општински суд да реши о сазиву збора села Г... у року за 10 дана од дана поднесеног захтева сељана истог села, па тек ако он то не би у томе року урадио, могао је одбор о томе решавати.

Међутим, из акта овог предмета види се, да су грађани села Г... тражили сазив збора представком, коју су поднели општинском суду 28. новембра 1910. год., а да је општински одбор одмах у седници од 2. децембра 1910. год. — дакле, и не чекајући рок, који је законом општинском суду остављен — решио, да се збор сазове за 9. истог месеца.

Само, када општински суд не би наредио дан за сазив збора и о томе решио до 8. децембра 1910. године (чл. 8. зак. о општинама), имао би права одбор општински да интервенише и наређује сазив збора по одељку 3. чл. 37. закона о општинама. Он, у овом случају, није тај рок сачекао, него је ствар предухватио и решавао оно, за што тада није ни био надлежан да решава.

По чл. 64. закона о општинама, који говори о конституисању нових општина, тражи се, да се и овај засебан збор мора конституисати према пропису чл. 37. овог закона, по коме од дана огласа до дана збора мора протећи најмање 15 а највише 20 дана, у који рок не рачуна се дан огласа и дан зборске радње. Из објаве о сазиву овог збора види се, да је збор објавом од 2. децембра 1910. године сазван за 9. децембра 1910. године, према чему није од дана огласа до дана збора протекло више од шест дана, а то је противно наведеном чл. 37. закона о општинама.

С тога је решењем од 21. децембра 1910. год. № 12295, на основу чл. 152. закона о општинама, задржала ову одлуку од извршења, и сва акта послала Министру Унутрашњих Дела.

Налазећи, да је посматрање надзорне власти правилно, а зборска одлука села Г... противна закону, Министар је писмом од 23. децембра 1910. године П. № 24662, на основу чл. 152. закона о општинама, послао сва акта овог предмета Државном Савету на коначно решење.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти, са разлога у њему изложених, правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 152. закона о општинама одобрио.

Одлука од 29. јануара 1911. г. № 12537.

Јос. К. Ст.

Сукоб између начелн. ср. грочанског и нач. ср. космајског, решен у I. одељ. Касац. Суда 20. новембра 1910. Бр. 13462.

Касациони Суд размотрио је акта сукоба између начелника ср. грочанског и начелника ср. космајског због вођења истраге по делу паљевине и убиства Благоја Марковића, б. из М. Пожаревца, па је нашао, да је за довршавање истраге по овим делима надлежан начелник ср. грочанског према §§ 21., 36. и 37. крив. суд. пост. и то са разлога, што отворена и започета истрага против извесног лица решава питање о превенцији у случају сукоба надлежности, коју оба начелника од себе одбијају.

Искључиву надлежност за ислеђење једног дела добија, дакле, она власт, која је прва отпочела истрагу, а отпочињање истраге је рад иследне власти против извесног лица као учиниоца дела.

Овакву радњу предузео је начелник среза грочанског, водећи истрагу против појављених учинилаца овог дела Андрије Марковића и др. из М. Пожаревца, који се налазе у подручју његовог среза, и доносећи решење о притвору окривљених, који је и првостепени суд одобрио.

Све радње које долазе у припремни поступак и које служе за констатацију извршеног дела нису још радње на којима би се могла заснивати и надлежност за истрагу против лица која се јављају као учиниоци дела, а такве само припремне радње, јесу овде радње начелника ср. космајског, који је вршио увиђај на лицу места ради констатовања дела и испитивао сведоке.

Сукоб између чачан. првостеп. суда и начелства окр. чачан. решен у I. одељењу Касационог Суда 21. августа 1910. Бр. 9012.

Касациони Суд је размотрио акта по предмету сукоба чачан. првост. суда са начелством окр. чачан., а по оптужењу Милоша Јовановића - Тошовића и Перише Василијевића из Придворице, због заузећа, па је нашао, да је надлежан првостепени суд за расматрање решења начелника среза трнавског од 26. јула 1904. год. № 4776, према §§ 15. и 16. полицијске уредбе, јер се из овог решења види, да се у њему доносе одлуке о кривичној одговорности именованих лица за дело из § 375. а казн. зак. за које су именовани оптужени од стране начелства окр. чачанског наредбом № 4982, а таква решења према помен. законским прописима подлеже расматрању првостепених судова. Природу овог решења као кривичног не може изменити то, што се у њему доноси одлука и о уцућењу на парницу, пошто је полицијска власт према последњем одељку поменутог § 375. а. дужна да у исто време и у томе смислу потребну одлуку донесе.

То пак, што је ово решење било већ разматрано од стране начелства округа чачанског и Господина Министра Унутр. Дела по постојећој жалби оптужених, није разлог који би могао утицати на опредељење суда, да ли је дужан да по

овој жалби расматра ово решење, пошто одлуке ових власти, које су према §§ 15. и 16. полиц. уредбе апсолутно ненадлежне за расматрање решења које је у питању, не могу искључити суд да о законитости овог решења, као једино надлежан, донесе потребну одлуку, а ово у толико пре, што су ове власти и саме огласиле за ништавне одлуке своје донете, по овом предмету, што се види из акта начелства № 10501/910.

Сукоб између крушевач. првостеп. суда и Господина Министра Унутр. дела решен у I. одељењу Касац. Суда Бр. 11135.

Касациони Суд је размотрио акта сукоба првостеп. крушев. Суда са Господином Министром Унутрашњих Дела, по предмету надлежности за расматрање пресуде начелства округа крушевачког од 31. јула 1910. год. № 9336, којом је на основу § 373. а. казн. законика Владимиру Ђокићу, ковачу из Крушевца, забрањено даље упражњавање ковачке радње, па је нашао, да је за расматрање ове пресуде надлежан првостеп. суд са ових разлога:

Пресудом начелства, која има бити предмет расматрања, забрањено је оптуженом Владимиру даље упражњавање његове ковачке радње, услед тога што власт налази да ову бесправно упражњава. Ова забрана радње, према § 310. тач. 6. казног законика постоји као казна на коју се кривац, по закону може осудити, па се као таква има сматрати и у случају примене њене код § 373. а. истог законика, пошто се и у том случају она изриче као казна, која се по овом пропису на истујника има применити пре новчане казне у истом пропису предвиђене, а на коју се истујник осуђује у случају да противно пресуди забрањену радњу упражњава. Према томе, кад су по § 15. и 16. полицијске уредбе, од надлежности првостепених судова за расматрање пресуда по истујним делима, изузете само оне пресуде, које би биле донесене по одредбама казног законика по којима казна не може бити већа од 3 дана затвора односно тридесет динара, кад, дакле, за пресуде са казном ове врсте изузеће није учињено, онда је за расматрање таквих пресуда надлежан првостепени крушевачки суд.

Мишљење опште седнице Касационог Суда од 31. јануара 1911. г. Бр. 1004.

Поводом захтева Г. Министра Правде од 22. јануара 1911. г. № 1250, да му Касациони Суд да своје мишљење о томе: *који се законски пропис има применити у случају, када по истујним кривичама сведоци или вештачи неће да даду исказе, или на дате исказе неће да се зајму, да ли ће се у таквим случајевима применити § 100. крив. пост. или чл. 110. зак. о општинама или пропис § 327. крив. зак.* — Касациони Суд у својој општој седници у смислу тач. 2. § 16. свога устројства проучио је ово питање и односне законске прописе па је нашао:

Иступне кривице из треће части казненога законика ислеђују се и суде по свом нарочитом поступку, а то је по полициској уредби од 18. маја 1850. год. Законик о поступку судском у кривичним делима од 10. априла 1865. важи само за извиђање и суђење злочина и престапа — § 1., а не и иступних кривица, осим кад ове изузетно по § 163. и 210. кривич. суд. пост. извиђа и суди првостепени суд уз какав злочин или преступ, или кад се кривица коју је суд био узео као злочин или преступ, на претресу покаже као иступ. Према томе сведок или вештак, који не би хтео сведочити у извиђању какве иступне кривице, не може за то бити кажњен по § 100. кривич. суд. поступка ако се та иступна кривица не извиђа и не суди по кривичном судском поступку него се извиђа и суди по полициској уредби, у којој би требало имати пропис који одговара § 100. кривич. суд. поступка. А не може ни по чл. 110. општинског закона ни по § 327. казненог законика, јер ту предвиђена дела друге су врсте.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Добросав Н., пекарски момак из Аранђеловца, украо је своје газди Радовану Мишићу, пекару, следеће ствари: 10 златника са ликом Краља Милана, 5 златника разних, 130 динара у разној монети, тапију од куће, две облигације Цветка Димића зидара, једна на 300 а друга на 100 динара, једну признаницу Срећка Крунића од 200 дин. и још неке хартије од вредности, па затим побегао.

Он је стар 19 година, висок, ђосав, плав. Денеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 4689.

Петар Мишковић, кројачки радник, одговара за поништај ствари.

Он је стар 19 година, висок, сув, ђосав, смеђ, родом је из Б. Баште. Акт кварта палилушког Бр. 1229.

Никола Младеновић, бив. књижевни помоћник, одговара за крађу. Он је стар 20 година, средњег раста, сувоњав, црномањаст. Акт кварта палилушког Бр. 1303.

Никодије Петровић, из Кормана, има да се узме на кривични испит, али се налази у бегству.

Лични опис непознат је.

Акт начелника среза ваљевског Бр. 10548.

Сотир Станковић, абација из Ниша, има да издржи полицијски надзор, али се налази у бегству.

Он је стар 27 година, висок, црномањаст, црних танких бркова.

Акт начелства округа нишког Бр. 4395.

Добросав Ивковић, притвореник начелника среза ражањског, побегао је 7. ов. мес. Он је стар 18 година, пегав по лицу.

Денеша начелника ср. ражањског Бр. 2182.

Светозар - Тодор - Грујић, из Миријева, извршио је опасну крађу у Пожаревцу, па затим побегао.

Он је стар 23 године, црномањаст, средњег раста, без бркова.

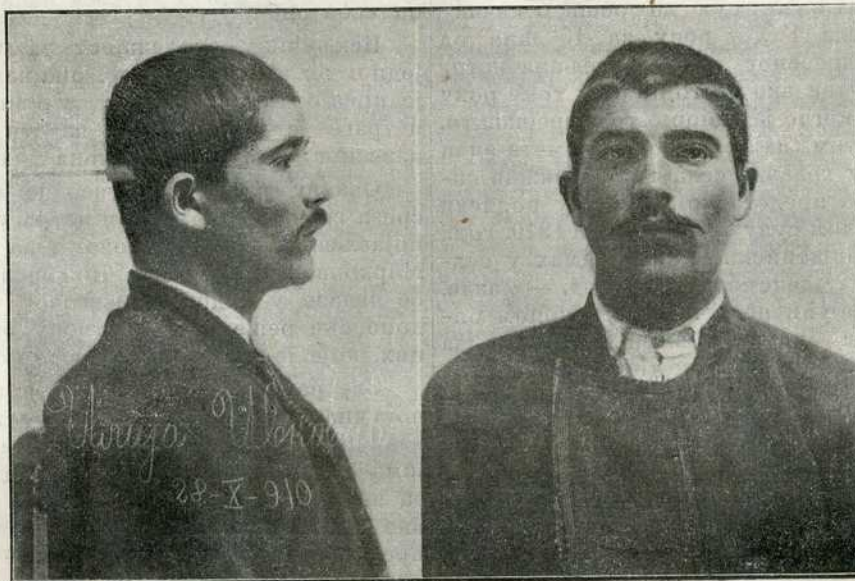
Акт начелства окр. пожаревачког Бр. 3434.

Марко Гудурић, бив. црквеник, одговара за опасну крађу.

Он је стар 28—30 година, смеђ, малих смеђих бркова, у сако грао оделу.

Денеша кварта теразијског Бр. 2230.

Илија Ивковић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику доносимо, побегао је 7. овог месеца са рада у Љубичеву.

Он је родом из Ракиња у срезу орашчком. стар 25 година, кесе и бркова црних, очију угастито жутих. Од особених знакова има ожиљке од ране на десној бутини.

Денеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 737.

Маринко Драгутиновић, скитачки Циганин, побегао је из притвора лесковачког првостепеног суда.

Он је стар 30. година.

Денеша начелника ср. лесковачког Бр. 5877.

Преноручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

ТРАЖИСЕ

Ђорђе Стојковић, из Сикирице, отумарао од своје куће и до данас се не зна где је.

Он је стар 21 годину, раста малог, дежмекаст, бркова малих, очију црних.

Денеша начелника ср. пчињског Бр. 3687.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Ноћу између 27. и 28. прошлог месеца, украден је Стојану Јанковићу, из Турције, сле-

дећи алат: два велика чекића, два ручна чекића, два наковња, два снајдевна са прибором, један француски кључ, једне кљеште поткивачке, једни велики мехови и један гуњ са десет динара у новцу.

Денеша начелника ср. звишког Бр. 2748.

Из радионице Драгутина Кнежевића, из Краљева, украдено је 50 кгр. вунене пређе разних боја и две пакле памука.

Денеша начелника среза жичког Бр. 4596.

Код Станка Мартиновића, из Валакоња, нађен је са лажним пасошима један пар волова

маторих по две и по године. Један је длаке жућкасто беле, а други жућкасто мрке. Оба су вола без жигова.

Денеша начелника ср. бољевачког Бр. 3188.

КРАЂА СТОКЕ

Светозару Миливојевићу, из Г. Јабучја, украдена су два коња. Један је матор 9 година, длаке мрко-доратасте, путаст у леву ногу са жигом положено «К», а други је матор 7 година, длаке мрко-доратасте, са жигом «В» обавезана.

Денеша начелника ср. тамнавског Бр. 3398.

Младену Ивковићу, из Дражња, украден је један коњ — пастув —, матор 3 године, висок 151 см. длаке зелене, брњаст.

Денеша начелника ср. грочанског Бр. 2987.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крађивца.

МАНГУП СТОКА

У реону кварта савамалског нађено је једно мушко ждребе, старо две године, доратасто, у леву задњу ногу путасто и на челу цветасто. Акт кварта савамалског Бр. 1804.